

עין משפט נר מצוה

מז א מיי פייצ מהל סנהדרין הלכה א והלכה ב:
יז ב מיי פילא מהל עדות הלכה ד:

רבינו חננאל

אחת ואחת ופרקינן כיון דכולהו לחקירה קאתי (כתובי) [כתובין] ילפי מהדרי ודחינן היכא אמרינן ילפי מהדרי בדדמיין להדרי הני לא דמיין להדרי. עיר הנדחת לא דמיא לעובר ע"ז ולעדים זוממין דאלו הן נהרגין וממונם פלט. ועיר הנדחת הן נהרגין וממונם אבר בשריפת. ע"ז להנך תרתי לא דמיא כיו ושינען גביש בהיטב היטב ילפי מהדרי ובכולן בין בלמד בין במלמד מופנה הוא וכיון דהוא מופנה משני צדדין בלמד ובמלמד למידין ואע"ג דאיכא למפרך למידין ואין משיבא ואתו נחנקים בק"ו מן הנסקלין ומן הנהרגין ואתו נשרפין בק"ו מן הנסקלין ולר' שמעון דאמר שריפה חמורה מסקילה ולא אתי חמור מן הקל אמר לך כתיב בע"ז אמת נכון וכתובי נמי בעיר הנדחת אמת נכון הנה ד' הנה י"א ד' ל' חקירות וג' לג"ש וחד לאתויי נשרפין ואפילו לרבנן מילתא דאתי מק"ו טרח וכתב לה קרא. ואקשינן ואימא הני שמונה ללמדן דבעינן חקירות ומתמהנין שמונה חקירות מי איכא ודחינן אין בכמה בשעה כלומר בחציה בשלישה או ברביעה של שעה. ואמרינן הניחא לאבבי אליבא דר' מאיר כו. חלוקת אבבי ורבא אליבא דר' מאיר ור' יהודה מפורשת בפסחים פרק א' וכבר פירשנוה שמועה זו שם. אע"ג דלא צריך רמינן עליה כר' שמעון בן אלעזר דאמרין תניא (לעיל דף לב) אמר ר' שמעון בן אלעזר בי"ד משיאין את העדים ממקום למקום כדי שתטורף דעתן עליהם ויחזירו בתן: ת"ד

מכירי' אתם ההורג ונהרג את מי הרג נכרי הרג או ישראל הרג. התרתם בו וקבל עליו התראה והחזיר עצמו למיתה והמית בתוך כדי דבור וכן בעובד ע"ז את מה עבד לפעור או למרקוליס. ובמה עבד בדוברת וקטור בניטור ובהשתחיה. אמר עולא מניין להתראה מן התורה שנאמר ואיש אשר יקח את אחותו בת אביו או בת אמו וראה את ערותה וריא בראייה מתחייבין אלא עד שיתראה להן טעמו של דבר כלומר ידיעוהו העדים שהעושה כן חייב מיתה וזה בברת (ב[ⓘ]) וקיי"ל כל חייבי כריתות שלקו נפטרו מידי כריתותן הנה התראה בחייבי מלקיות. וכתובי נמי בנהרגין

מ:

שכן בס"ף. פ"ה לעיר הנדחת צסיף ועדים זוממין דפרשתא משמע שמעידין על רואֵה מדכתיב נפש צנפס ומימה דעל כל חייבי מיתות שיעידו שיך לומר נפש צנפס כשהוזמו ועוד דההוא נפש צנפס מוקמין ליה צפ"ק דמכות (דף ה:) דלֵין נהרגין עד שיגמר הדין ול"א שפ"ה עיקר דלי נמי מיירי בכל עדים זוממין דיש מהס צסקילה מיהו הואיל ויש מהס צסיף לא אחמיר קרא עלייהו להמיתן עד שיחקרו המזימין אותן: **בדדהוה** ליה למכתב. דרוש מדרוש ומקור ממקור.

לאו דווקא דל"כ הוו להו ד' אפילו

הוה כמוז דרוש מדרוש ^(א) ומקור ^(א) (תחקור) הוה משמע ד' מדלג כתיב

דרוש דרוש או מדרוש מדרוש כדאמר צמרזזה ^{(ב}[ⓘ][Ⓘ]‏ צ"ק דף סה. ושם) ליכתב המלֵא המלֵא או ממלֵא ממלֵא:

מניין להתראה מן התורה. במצר קמיצביא ליה למ"ד (לעיל דף ה:) מצר כ"רך התראה דלי צשאינו מצר הא לא ניתנה התראה אלא להצמין צין שוגג למזיד אי נמי מיצעי ליה מנא לן דבעינן המית תוך כדי דיבור:

תניהו

חקור תחקור ושני קרא בדיבוריה בהיטב שמע מינה לאפנויי ואתו נחנקין בק"ו מנסקלין ומנהרגין ואתו נשרפין בקל וחומר מנסקלים הניחא לרבנן דאמרי סקילה חמורה אלא לרבי שמעון דאמר ^(א) שריפה חמורה מאי איכא למימר אלא אמר רב יהודה ^(א) והנה אמת נכון ^(א) והנה אמת נכון הא חד סרי שבע לשבע חקירות דל תלת לגזירה שוה פשא להו חרא לר"ש לאתויי נשרפין לרבנן ^(א) מילתא דאתיא בק"ו טרח וכתב לה קרא מגדף בה רבי אבהו אימא לאתויי שמנה חקירות ושמונה חקירות מי איכא אלמא לא והאיכא לאתויי בכמה בשעה ותניא נמי הכי היו בודקין אותו בשמונה חקירות הניחא לאבבי ^(א) אליבא דר"מ דאמר אין אדם טועה ולא כלום ולחקך לישנא נמי דאמר אדם טועה משהו שפיר אלא לאבבי אליבא דר' יהודה דאמר אדם טועה חצי שעה ולרבא דאמר טעו אינשי טובא מאי איכא למימר אלא לאתויי בכמה ביוכל היינו באיזה שבוע אלא לאתויי באיזה יובל ואידך כיון דאמר באיזה שבוע לא בעי באיזה יובל: רבי יוסי אומר: תניא אמר להם רבי יוסי לחכמים לדבריהם מי שבא ואמר אמש הרגו אומר לו באיזו שבוע באיזו שנה באיזו חדש בכמה בחדש אמרו לו לדבריך מי שבא ואמר עכשיו הרגו אומר לו באיזה יום באיזה שעה באיזה מקום אלא אע"ג דלא צריך רמינן עליה ^(א) כדרכי שמעון בן אלעזר ה"ג אע"ג דלא צריך רמינן עליה כדרכי שמעון בן אלעזר ור' יוסי אמש הרגו שכיח ברוב עדיות עכשיו הרגו לא שכיח ברוב עדיות: מכירים אתם אותו: תנו רבנן "מכירים אתם אותו נכרי הרג ישראל הרג התריתם בו קיבל עליו התראה התיר עצמו למיתה המית בתוך כדי דיבור "העובד ע"ז את מי עבד לפעור עבד למרקולים עבד ובמה עבד בויבוח בקיטור בניסוך בהשתחואה אמר עולא מניין להתראה מן התורה שנאמר וַאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אֶחָתָו בֵּת אָבִיו אוֹ בֵּת אִמּוֹ וְרָאָה אֶת עֲרוּתָהּ אִמּוֹ בְּרֹאִיָּה תִּלְיָא מִלְתָּא אֲלֵא עַד שִׁירְאוּהוּ טַעְמוֹ שֶׁל דָּבָר אִם אֵינוֹ עֹנִין לְכַרֵּת תִּנְהוּ

הדבר. בע"ז כתיב [דברים יז] וכתביב נמי בעיר הנדחת [שם יג] ומשמע אמת ונכון דרישה וחקירה: **הא חד סרי**. שצעה דלעיל וד' דהכא: **ושמונה מי איכא**. הש"ס מהדר **לדרבי אבהו** מי מנִית משכחת שמונה חקירות צדצרים המציאין לידִי הזמה: ופרקינן **אלמה לא**. וכי לא מנִית משכחת חקירה שמינית הא איכא לאיתויי צכמה צשעה. ומשני הניחא לאביי כו' איכא למימר צכמה צשעה מייתי לה לידִי הזמה דאי אמר צחזיה או צשלישית ואחתו סהדי ואמרי אותו חלק עמנו הייתם הרי הן זוממין אלא להך ליִשנא דאמר אדם טועה צחזי שעה למה לי למימר צכמה צשעה הא אי אמר צחזיה ואחתו סהדי מומו ליה לא מיתוס כלל אותה שעה (ב) דאמר צחחלת השעה היה והוא טעה מתחלתה עד תליה אי נמי אמרי להו מתחלתה ועד תליה עמנו הייתם לא מיתומי דאמר שמא צסוף שעה היה והס טעו מסופה לחזיה. גמגוס. דלזיי ורצא צפ"ק דפסחים (דף יא:): **לא צעי צחזיה יוצל**. דלין עדים ממתינים עדותן מיוצל על חצירו: **כר"ש בן אלעזר**. להטריחם דאמר (לעיל דף צג:) מסיעין היו את העדים ממקום למקום כדי שתטורף דעתן עליהן ויחזרו בהן: **קיצל עליו הסרפא**. יודע אני שכן אני מוזהר שלא לעשות: **הסיר עצמו למיסה**. שכשהתירתם צו אל תעצור שאתה מתחייב מיתה פלונית הוא אומר על מנת כן אני עושה דאס לא הפקיר עצמו אינו נהרג כלקמן (דף מה:). **המים צסוף כדי דיבור**. כדי שאילת שלוס שאס שהה לאחר התראה יותר מכדי דיבור איכא למימר שכבר נהרגה התראה: **אטו צחזיה סליא**. משום דררא אֹתה מחייב: **אלא רואה טעמו של דבר**. שהיא ערוה לו. והאי קרא גבי כרת כתיב ואס אינו ענין לחיוב כרת דהא דין שמים הוא ולא צעי התראה דקמי שמיא גליא אס שוגג הוא או מוזיד:

היו בודקין פרק חמישי סנהדרין

ואימא. לא אמר רחמנא שצב חקירות צחד דינא אלא צכל צחדא וחדא עצירה כדכתיב צה צעיר הנדחת תלתא בע"ז תרי ובעדים זוממין תרי: **דאס בן**. דבעינן שצב ליכתבינהו לכולהו צחדא וגיגמרו כל דיני נפשות מינה ומדפלגניהו ש"מ דווקא כתיבי: ומשני

כיון דכולהו צהדי הדדי צסינן מהדרי ילפינן. כלומר כיון דצכולהו כתב צהו דצבו דרישה והשווה אותן להא מילתא ע"כ מהדדי ילפינן ליטן את האמור של זה צזה: **והא לא דמיין להדדי**. והיכי ילפינן מהדדי: **עיר הנדסה לסנך סרפי לא דמיא**. למילף מינייהו חקירות הכתוצות צבן דדין הוא סהיו עדים זוממין ויחד עוצד ע"ז צריכים דרישת העדים המחייבין אותן משוס דקילי שכן ממונס פלט צכל עיר הנדחת דחמירא שכן ממונס צצד לא תימי ציה אלא חקירות האמורות צה: **שכן צסיף**. עיר הנדחת צסיף ועדים זוממין דפרשתא משמע שמעידין על רואֵה מדכתיב (דברים יט) נפש צנפס עין צעין וגו' ואי נמי משמעני צכל עדים זוממין דיש מהן צסקילה מיהו הואיל ויש מהס צסיף לא אחמיר קרא עלייהו להמיתן עד שיחקרו המזימין אותן: **שכן לריך ספרפא**. הןן תרתי מה שאין כן צעדים זוממין דכתיב (שם) כאשר זמס וזה חשצ להרגו צלא התראה: **צהיעצ היעצ ילפינן מהדרי וגזירה שוס מופנה הוא**. כדמפרש ואזיל ואין משיצין עליה שזו היא מדה צתורה וגזירה שזה המופנה למדין ואין משיצין: **איכא למיפרך**. כדפרקינן: **מדהוס ליה למיכתב** צעדים זוממין ודרשו וחקרו: **ושני צדיצוריה צהיעצ ש"מ**. שינויא דלישנא לאפנויי ועיקר קרא דלרשא דמנינא: **צשלמא הןן סרפי**. ע"ז ועדים זוממין דלא כתיב צהו חקירה מנִית למימר מדהוס ליה למכתב לשון חקירה וכתב היעצ שינויא דלישנא הוא לאקושי לשונות סהינן למידרש צה גזירה שזה: **אלא עיר הנדחת**. דכתיב צה ודרשת וחקרת מאי הוה ליה למיכתב צמקוס היטצ למנינא: **ש"מ לאפנויי**. ליטן את האמור של זה צזה ואיכא שצב צכולהו: **ואסו נחנקין**. סהיו עדיהן מדרשן ומחקרין צק"ו מנסקלין ומנהרגין מע"ז שהיא צסקילה ומעדים זוממין שהן צסיף דבעינן דרישה וחקירה וצלאו הכי לא מיקטיל חנק הקל מכילן לכ"ש: **ואסו נשרפין צק"ו מנסקלין**. דסקילה חמורה משריפה צכל מנהרגין ליכא למידרש ק"ו לנשרפין דמה לנהרגין שכן מיתמתן קלה: **והנה אחס נכון**

הדבר. בע"ז כתיב [דברים יז] וכתביב נמי בעיר הנדחת [שם יג] ומשמע אמת ונכון דרישה וחקירה: **הא חד סרי**. שצעה דלעיל וד' דהכא: **ושמונה מי איכא**. הש"ס מהדר **לדרבי אבהו** מי מנִית משכחת שמונה חקירות צדצרים המציאין לידִי הזמה: ופרקינן **אלמה לא**. וכי לא מנִית משכחת חקירה שמינית הא איכא לאיתויי צכמה צשעה. ומשני הניחא לאביי כו' איכא למימר צכמה צשעה מייתי לה לידִי הזמה דאי אמר צחזיה או צשלישית ואחתו סהדי ואמרי אותו חלק עמנו הייתם הרי הן זוממין אלא להך ליִשנא דאמר אדם טועה צחזי שעה למה לי למימר צכמה צשעה הא אי אמר צחזיה ואחתו סהדי מומו ליה לא מיתוס כלל אותה שעה (ב) דאמר צחחלת השעה היה והוא טעה מתחלתה עד תליה אי נמי אמרי להו מתחלתה ועד תליה עמנו הייתם לא מיתומי דאמר שמא צסוף שעה היה והס טעו מסופה לחזיה. גמגוס. דלזיי ורצא צפ"ק דפסחים (דף יא:): **לא צעי צחזיה יוצל**. דלין עדים ממתינים עדותן מיוצל על חצירו: **כר"ש בן אלעזר**. להטריחם דאמר (לעיל דף צג:) מסיעין היו את העדים ממקום למקום כדי שתטורף דעתן עליהן ויחזרו בהן: **קיצל עליו הסרפא**. יודע אני שכן אני מוזהר שלא לעשות: **הסיר עצמו למיסה**. שכשהתירתם צו אל תעצור שאתה מתחייב מיתה פלונית הוא אומר על מנת כן אני עושה דאס לא הפקיר עצמו אינו נהרג כלקמן (דף מה:). **המים צסוף כדי דיבור**. כדי שאילת שלוס שאס שהה לאחר התראה יותר מכדי דיבור איכא למימר שכבר נהרגה התראה: **אטו צחזיה סליא**. משום דררא אֹתה מחייב: **אלא רואה טעמו של דבר**. שהיא ערוה לו. והאי קרא גבי כרת כתיב ואס אינו ענין לחיוב כרת דהא דין שמים הוא ולא צעי התראה דקמי שמיא גליא אס שוגג הוא או מוזיד:

תניהו

מסורת הש"ס

א) וְעִיר מוֹסִי פִּסְחִים מֵאָה: ד"ה אס בן, ב) וְלִקְמַן נָא, ג) וְפִסְחִים יֵחַ: וְשִׁינָן, ד) שָׁס יֵאָה, ה) א) וְלַעִל לָצַ: וְשִׁינָן, ו) מֵהֲרִי"מ מוֹחֵק זֶה וְעִיר שְׂרָא וְשִׁינָן,

תורה אור השלם

1. וְדִרְשָׁתָּ וְחִקְרָת וְשָׁאֲלָתָּ הֵיטֵב וְהִנַּח אֲמַתְּ נֶכּוֹן הַדָּבָר נְעֻשְׁתָּהּ הַתּוֹעֵבָה הַזֹּאת בְּקֶרֶבְךָ: דברים יג טו
2. וְהָגֵד לָךְ וְשָׁמַעְתָּ וְדִרְשָׁתָּ הֵיטֵב וְהִנַּח אֲמַתְּ נֶכּוֹן הַדָּבָר נְעֻשְׁתָּהּ הַתּוֹעֵבָה הַזֹּאת בְּקֶרֶבְךָ: דברים יז ד
3. וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אֶחָתָו בֵּת אָבִיו אוֹ בֵּת אִמּוֹ וְרָאָה אֶת עֲרוּתָהּ וְהִיא תִרְאָה אֶת עֲרוּתָו חֹסֵד הוּא וּנְכַרְתּוּ לַעֲיֵנִי בְּנֵי עַמִּם עָרוֹת אַחֲתוֹ נִקְּחָ עֲוֹנוֹ וְשָׂאָה: יקרא כ יז

גליון הש"ס

נב) ב'היטב היטב ילפי'. פי' לעיל דף ב ע"צ מוס' ד"ה דברי הכל אין:

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה ופרקינן וכו' צכל אותה שעה דאימור צחחילת השעה וכו' מסופה לחזיה לישנא אחרינא גמגוס דלזיי ורצא: ב) תוס' ד"ה מדהוס וכו' דרוש מדרוש או חקור:

^[א] נראה דל"ל ואף אלאמותו צכת מ"מ הא ק"ל דכל וכו'